

Someron kaupungin kulttuuristrategia

2017–2025

Sisällysluettelo

1 Esipuhe	3
2 Visio ja yleiset tavoitteet	4
3 Kulttuuri- ja taidekentän toimijat Someron kaupungissa	5
3.1 Kulttuuri ry	5
3.2 Somero-opisto	6
3.3 Kirjasto	6
3.4 Nuorisotoimi	7
3.5 Museot	7
3.6 Opetustoimi	8
4 Sidosryhmät ja yhteistyö toimialojen välillä	9
5 Taiteen ja kulttuurin alat	11
5.1 Tanssi	11
5.2 Musiikki	12
5.3 Teatteri ja sanataide	13
5.4 Kirjallisuus	14
5.5 Visuaaliset taiteet: kuvataide ja kädentaidot	15
5.6 Muut	17
6 Strategiset painopisteet	18
6.1 Alueellinen tasapuolisuus	18
6.2 Monikulttuurisuus	19
6.3 Saavutettavuus	20
6.4 Kulttuuriperintö ja somerolaisuus	21
6.5 Hyvinvointitaide	22
6.6 Tulevaisuuteen suuntaava kulttuurityö	23
7 Seuranta ja arviointi	25

1 Esipuhe

Tämä strategia on tehty yhteistyönä ryhmässä, jonka koollekutsujana ja koordinaattorina toimi Someron Kulttuuri ry. Kulttuuri ry:n lisäksi työryhmässä oli edustajia Someron kaupunginkirjastosta, Somero-opistosta, Someron lukiosta, peruskouluista ja varhaiskasvatuksesta, Someron nuorisotoimesta, Someron elinkeinotoimesta ja Somero-seurasta. Kulttuuri ry:n edustajat neuvottelivat prosessin aikana strategian pääkohdista ja painotuksista myös kaupunginjohtajan ja sivistysjohtajan kanssa.

Strategiatyö aloitettiin syksyllä 2016. Sen tarkoituksena oli selvittää, mikä somerolaisen kulttuurin ja somerolaisten kulttuuripalveluiden suunnan halutaan olevan tulevaisuudessa. Pääkysymyksiä olivat muun muassa, millaisia kulttuuripalveluita Somerolla halutaan tuottaa ja millaisen kulttuurin tekemiseen rohkaistaan. Tarve oli myös selkeyttää Kulttuuri ry:n sekä muiden toimijoiden rooleja palveluntuottajina.

Strategiatyön pohjana käytettiin Varsinais-Suomen liiton kulttuuristrategiaa ja muutamia muita samankokoisten kaupunkien kulttuuristrategioita. Prosessissa varmistettiin myös, että kulttuuristrategia on linjassa Someron kaupunkistrategian ja muiden strategioiden kanssa. Pohjatyö oli tärkeää tehdä huolella, sillä kyseessä on Someron ensimmäinen kulttuuristrategia.

Työryhmän käytännön työssä kukin toimija laati aluksi vastaukset Kulttuuri ry:n antamiin apukysymyksiin. Helmikuun 2017 alussa järjestettiin kaikille kaupunkilaisille avoin työpaja kulttuuristrategiasta. Tilaisuudessa kerättiin palautetta ja ideoita kulttuuristrategian luonnoksesta sekä ajatuksia siitä, miltä Someron kulttuurielämä näyttäisi vuonna 2025. Tämän jälkeen apukysymyksiin saadut vastaukset ja muut ideat koottiin yhteen tiedostoon, josta ryhdyttiin yhdessä keskustellen ja kirjoittaen muokkaamaan varsinaista strategiapaperia. Muokkauksessa lopullisesta versiosta pois jääneistä kohdista saatiin paljon aineksia esimerkiksi toimijoiden omia toimintasuunnitelmia varten.

Työryhmän työn tulokset esiteltiin Someron sivistyslautakunnalle huhtikuussa 2017. Tämän jälkeen strategiaa muokattiin vielä saatujen kehitysehdotusten mukaan. Samoihin aikoihin myös Kulttuuri ry:n johtokunnalle annettiin mahdollisuus tutustua strategiaan. Valmis strategia hyväksyttiin sivistyslautakunnassa toukokuussa 2017.

Valmiin strategian tarkoitus on ohjata kaikkien sitä laatimassa olleiden tahojen kulttuuriin liittyvää toimintaa sekä yksittäisten toimijoiden omia strategioita. Tämä strategia toimii suoraan myös Someron Kulttuuri ry:n pitkän tähtäimen strategiana. Kulttuuritoimijoiden vuosittaiset toimintasuunnitelmat laaditaan niin, että ne ovat linjassa tämän strategian kanssa. Kulttuuristrategian toteutumista seurataan vuosittain.

Kulttuurin ja taiteen toimialoja lähellä olevat kulttuurimatkailu ja luova talous päätettiin sisällyttää kaupungin elinkeinotoimen strategiaan. Nämä toimialueet jätettiin siksi pois tästä strategiasta.

- Linkki: [Someron elinkeinopoliittinen ohjelma 2014-2020](#)

2 Visio ja yleiset tavoitteet

Visio vuonna 2025

Somero tunnetaan kulttuurikaupunkina, jossa tuotetaan kulttuuria yhteisöllisesti ja niin, että se on saavutettavaa kaikille. Kulttuurin arvo ja vaikutukset ymmärretään osana omaa hyvinvointia sekä osana kaupungin elinvoimaisuutta.

Visio laajemmin

- Somero on kulttuurikaupunki, joka tunnetaan vahvasta ja monipuolisesta kulttuurista sekä kuntakokoonsa nähden poikkeuksellisista palveluista ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksista.
- Kulttuuria tuotetaan Somerolla yhteisöllisesti, laaja-alaisesti ja ennakkoluulottomasti niin, että se on tasa-arvoisesti ja helposti jokaisen somerolaisen ja Somerolla vierailevan saavutettavissa.
- Eri taiteen ja kulttuurin osa-alueita tuodaan tasapuolisesti esille ja monipuolinen kulttuuritarjonta tarjoaa jokaiselle jotakin.
- Kulttuuripalvelut tuottavat hyvinvointia kaikkien somerolaisten arkipäivään.
- Somero on kaupunki, jossa jokainen lapsi ja nuori oppii käyttämään kulttuuria ja ymmärtämään sen arvon ja vaikutukset omassa elämässään.
- Erityiskohderyhmät huomioidaan kulttuuripalveluja suunnitellessa ja toteuttaessa ja heille on tarjolla mahdollisuuksien mukaan omiakin kulttuuripalveluja.
- Kulttuuritoimijat ovat verkostoituneita ja toimivat laaja-alaisesti yhteistyössä.
- Somerolla arvostetaan ja nostetaan aktiivisesti esille paikallista kulttuuria.
- Laadukasta kulttuuria tuodaan paikkakunnalle muualta, jos sitä ei ole esimerkiksi saatavissa omalta paikkakunnalta.
- Kulttuuri tunnistetaan Somerolla elinkeinona ja matkailuvalltina ja somerolaisia kannustetaan luovaan yrittäjyyteen.

3 Kulttuuri- ja taidekentän toimijat Someron kaupungissa

Somero on kokoisekseen vireä pikkukaupunki Varsinais-Suomessa. Somero tunnetaan aktiivisesta kulttuurielämästään sekä useista myös matkailullisesti kiinnostavista kulttuurikohteistaan. Somero sijaitsee Hämeen Härkätien varrella, joka on yksi maamme merkittävimpiä historiallisia teitä ja synnyttänyt meille esim. vahvan kartanokulttuurin.

Tässä luvussa esitellään Someron kaupungissa kulttuuripalveluita tuottavat tahot, jotka kuuluvat kaupungin organisaatioon tai ovat läheisesti siihen sidoksissa. Somerolla on myös paljon erilaisia toimijoita ja yrittäjiä, jotka tuottavat aktiivisesti kulttuuria. Tällaisia ovat muun muassa tanssilavat, ravintolat ja elokuvateatterit. Kulttuuritapahtumia järjestävät myös erilaiset yhdistykset kuten paikalliset yrittäjäyhdistykset, kyläyhdistykset ja urheiluseurat.

3.1 Kulttuuri ry

Nykytila

Someron Kulttuuri ry on perustettu vuonna 2005 yhdessä Someron kaupungin kanssa edistämään kulttuuri-toimintaa ja -harrastamista Somerolla. Kulttuuri ry tuottaa alueen kulttuuripalveluja yhteistyössä jäsenyhdistystensä kanssa. Vuonna 2017 Kulttuuri ry:llä on jäsenenä 21 kulttuuriyhdistystä sekä Someron kaupunki.

Someron Kulttuuri ry:n tuottamien palvelujen sisältöä ohjaa osin sopimus kaupungin kanssa, osin taas johtokunnan ja jäsenyhdistysten toiveet toiminnan sisällöstä. Toimintasuunnitelma laaditaan vuosittain, ja tapahtumien tuottamiseen osallistuu kulttuurituottajan lisäksi myös vapaaehtoisia. Jäsenyhdistysten ja kaupungin edustajista koostuva johtokunta tekee päätökset linjaavista tai muuten suurista asioista.

Someron Kulttuuri ry:n tarkoitus on monipuolistaa toiminnallaan somerolaista kulttuuritarjontaa. Kulttuuri ry tarjoaa siis sellaista kulttuuri-toimintaa, mitä ei jo tarjota sekä huomioi sellaiset kohderyhmät, jotka saattavat jäädä syystä tai toisesta paitsioon. Someron Kulttuuri ry:n tavoitteena varmistaa koko kaupungin tasolla yhdistyksen tunnuslause: Kulttuuria kaikille.

Somerolla on järjestöpuolella poikkeuksellinen asetelma, sillä sekä kulttuuri- että liikuntapalvelut on ulkoistettu yhdistyksille. Suurin osa somerolaisista kulttuurijärjestöistä on Kulttuuri ry:n jäsenjärjestöjä. Aktiivisia kulttuurijärjestöjä on paljon, ja vuosittain tapahtuu paljon kulttuurisektorilla puhtaasti vapaaehtoisvoimin. Moni kuitenkin kaipaa lisää tukea toiminnalle ja väsymystä on havaittavissa. Myös uusia aktiivisia ihmisiä tarvitaan mukaan toimintaan.

Tavoitteet

- Kulttuuri ry siirtyy laatimaan toiminnastaan kolmivuotissuunnitelman.
- Kulttuuri ry:n rooli kulttuuritoimijana selkiytyy sekä kaupungin toimijoiden keskuudessa että kaupunkilaisille.

- Kaikki taiteenalat kattavan taiteilijamatrikkelin kokoaminen.
- Kulttuuri ry:n jäseneksi kuuluu kaikki somerolaiset kulttuurijärjestöt
- Kulttuuri ry tukee jäsenjärjestöjensä toimintaa (muuten kuin rahallisesti).

3.2 Somero-opisto

Somero-opisto on Someron kaupungin ja Kosken kunnan alueella toimiva kansalaisopisto, joka tarjoaa monipuolista yleissivistävää koulutusta eri aloilta sekä avointa yliopisto-opetusta. Lapsille suunnattua visuaalisen taiteen perusopetusta antava Someron taidekoulu toimii Somero-opiston alaisuudessa.

Opisto järjestää vuosittain noin 200 kurssia joille osallistuu keskimäärin 1400 opiskelijaa. Lisäksi järjestetään luentoja, joille on viime vuosina osallistunut vuosittain satoja henkilöitä. Opetustunteja annetaan vuosittain noin 5000.

Somero-opiston koulutustehtävä on määritelty ylläpitämisluvassa seuraavasti:

”Somero-opisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää väestön osaamista, hyvinvointia ja osallisuutta sekä edistää paikallista kulttuuria ja monikulttuurisuutta. Opiston koulutus painottuu taito- ja taideaineisiin, kieliin sekä terveyttä edistäviin aineisiin.”

Suurin osa Somero-opiston koulutustarjonnasta on kulttuurin alalta. Opetusta järjestetään kaikenikäisille kuntalaisille alle kouluikäisistä eläkeläisiin. Tarjottava kulttuurialan opetus sisältää kuvataiteita, kädentaitoja/käsityötaiteita, musiikkia, tanssia, sirkusta, luovaa ilmaisua ja kirjallisuutta vaihdellen eri vuosina.

3.3 Kirjasto

Kirjasto on Somerolla arvostettu ja valtakunnallisten vertailujen mukaan keskimääräistä ahkerammin käytetty palvelu. Kirjastopalvelu on Suomen laissa määritelty peruspalvelu. 1.1.2017 voimaan tulleen uuden kirjastolain mukaan yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen kuuluu kunnan tehtäviin. Yleisen kirjaston tehtäviin puolestaan kuuluu

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Someron kirjasto nostaa esiin kaikenlaista kulttuuria ja taidetta, mutta pääpaino on kirjaston perinteisillä aloilla (kirjallisuudessa, musiikissa ja elokuvissa). Kirjasto tarjoaa muiden alojen toimijoille tiloja taiteen esiintuomiseen. Pääosa kirjastossa esillä olevasta kulttuurista (tapahtumat ja näyttelyt) on ammattilaisten tuottamaa, mutta myös harrastelijoille ja esim. koulujen oppilaille tarjotaan mahdollisuus tuoda taidettaan esille kirjaston tiloissa.

Kirjasto tarjoaa avoimen tilan kaikenlaisille kulttuurille, ja asiakkaita ja sidosryhmiä kannustetaan ideoimaan tiloihin erilaisia kulttuuritapahtumia. Kirjaston Parvigalleria on suosittu näyttelytila.

3.4 Nuorisotoimi

Nuorisotoimi tarjoaa nuorille monipuolisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia ja turvallisen paikan kokoontua. Nuorisotoimi tekee tiivistä yhteistyötä koulujen kanssa. Lisäksi suunnitellaan ja järjestetään monenlaista toimintaa yhteistyössä ohjaus- ja palveluverkoston sekä eri kulttuuritoimijoiden kanssa.

Nuorisotoimi on laatinut kehittämissuunnitelman vuosille 2016-2025. Suunnitelman tavoitteita ovat toiminnan kehittäminen ja uusien mallien keksiminen vastaamaan nykytilaa sekä toiminnan selkeyttäminen ja parempi esille tuominen. Kaikessa kehittämisessä pyritään huomioimaan nuorten osallistaminen. Tärkeää on laaja-alainen yhteistyö palvelu- ja ohjausverkoston kanssa sekä kuntien välinen yhteistyö.

Nuorisotoimen tehtävä ja myös haaste on seurata ajassa ilmeneviä nuorisokulttuurin genrejä. Toiminta sopeutetaan sekä perinteisiin että ajassa esiin nouseviin ilmiöihin.

3.5 Museot

Nykytila

Somero-Seura ylläpitää paikkakunnan museoita lähes talkoovoimin. Ainoastaan Torppamuseolle palkataan kesän aikana museoemäntä ja kesätyöntekijä, joka tarpeen tullen jalkautetaan myös pitämään muita museoita auki tiettyinä päivinä.

Koska seuran museot ovat vanhoja rakennuksia ja jokaisessa rakennuksessa on satoja ellei tuhansia esineitä, on koko kokoelman kunnossa pitäminen talkoovoimin hyvin haastavaa. Jokainen rakennus vaatii joka vuosi siivouksen, jotta esineet pysyvät kunnossa ja museot voisivat olla auki. Museot ovat myös tehty puusta, joten niiden huolto ja kunnossapito on valtava vuosittainen urakka. Tällä hetkellä seuran resurssit riittävät Torppamuseon auki pitämiseen ja muiden kohteiden satunnaisiin aukioloihin. Seura ottaa vastaan lahjoituksia, jotka sopivat seuran museoihin ja seuran imagoon.

Seuran hankkima vanha Harjun kivimakasiini toimii eri yhdistysten ”kotina” ja siellä toimii myös seuran koulumuseo, joka on ollut koditon Pajulan alakoulun loputtua. Harjulla on lisäksi seuran muita kokoelmia esillä.

Tavoitteet

- Ylläpitää edelleen Torppamuseota Seuran päämuseona ja pitää sen alue elävänä.
- Avata seuran muita kohteita yleisölle mahdollisuuksien mukaan.
- Ylläpitää ja esitellä seuran valtavaa kokoelmaa resurssien puitteissa.

- Pitää yllä pysyvää näyttelyä jokaisessa seuran museossa kunkin kohteen tarkoituksen mukaan ja järjestää vaihtuvia näyttelyitä omien kokoelmien esineistä.
- Jatkaa Someron Joulu -lehden julkaisemista joka vuosi ja varmistaa näin, että Somerolla on jatkossakin ainakin yksi kulttuurilehti, jossa tarinoita paikallisia tarinoita somerolaisesta elämästä, henkilöistä ja ilmiöistä.
- Varmistaa seuran toiminnan jatkuvuus ja pystyä eliminoimaan henkilövaihdoksiin liittyvät riskit johtokunnan ja avainhenkilöiden aktiivisuuteen perustuvassa seuratoiminnassa.

3.6 Opetustoimi

Somerolla on neljä alakoulua, joista kaksi on perinteisiä kyläkouluja. Lisäksi Somerolla on yläkoulu ja lukio. Varhaiskasvatusta tarjotaan viidessä päiväkodissa ja perhepäivähoidossa. Esiopetusta järjestetään ilmoittautuneiden määrän mukaan päiväkodeissa.

Yksi esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen tehtävistä on kehittää lasten ilmaisua musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun perustaitoja harjoittelemalla. Kulttuurin ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä monilukutaidon kehittymistä. Eri ilmaisumuotojen käyttö esiopetuksen arjessa ja juhlissa tarjoaa mahdollisuuksia tuoda esille kulttuurista monimuotoisuutta ja iloita siitä.

Esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen toiminnassa yhdistetään liikuntaa, maalausta, tanssia ja musiikkia. Esiopetuksen opetussuunnitelman ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lapsille tarjotaan tilaisuuksia ilmaista itseään monin eri tavoin. Lapsille tarjotaan erilaisia kulttuurielämyksiä kuten teatteria, elokuvia ja lapsia myös kannustetaan itse tuottamaan kulttuuria (mm. omat taidenäyttelyt ja musiikkiesitykset) oman kiinnostuksensa mukaisesti.

Perusopetuksessa kulttuuri sisältyy koulujen opetussuunnitelmaan eri ikäryhmät ja oppiaineet huomioiden. Koulut järjestävät erilaisia kulttuuritapahtumia eri kulttuuritoimijoiden kanssa. Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiiviseksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan sekä kiinnostusta muita kulttuureja kohtaan.

Someron lukio on Someron kaupungin ainoa toisen asteen oppilaitos. Lukiossa opiskelee noin 140 opiskelijaa, joista suurin osa on somerolaisia nuoria. Muutamia opiskelijoita tulee ympäristökunnista kuten Salosta ja Tammelasta. Lukion toiminta kirjataan vuosittain toimintasuunnitelmaan. Vaikka Someron lukio ei ole erikoislukio, teatteritaiteella on suuri merkitys. Tästä osoituksena ovat lukion juhlit, draamakurssit ja teatteritaiteen lukiodiplomit. Näyttelemisestä kiinnostuneet voivat suorittaa neljä draamakurssia. Lisäksi on puvustuksen kurssi.

Musiikista ja kuvataiteesta voi suorittaa molemmista oppiaineista seitsemän kurssia ja lukiodiplomin. Myös vanhojen tanssit kuuluvat kiinteästi lukion perinteisiin. Lukio tekee laajasti yhteistyötä esim. Somero-opiston, kirjaston, Someron elinkeinotoimen, somerolaisten yrittäjien, MLL:n, Kosken ja Pöytyän lukioiden kanssa.

4 Sidosryhmät ja yhteistyö toimialojen välillä

Nykytila

Yhteistyö kaupungin vapaa-ajan toimijoiden sekä Kulttuuri ry:n ja Liikunta ry:n kesken toimii hyvin ja yhteistä toimintaa järjestetään paljon. Myös paikallisten yhdistysten ja yksittäisten taiteilijoiden ym. kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Kulttuuritoimijoiden sekä koulujen, esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä on parannettavaa varsinkin tiedonkulussa. Parannusta kaivataan myös sosiaali- ja terveystieteiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kulttuurikentän toimijat pyrkivät edistämään kaupunkiorganisaatiossa sektorirajat ylittävää yhteistyötä.

Someron kulttuurikentän toimijoilla on erilaisia yhteistyökumppaneita muista kunnista:

- Kulttuuri ry:n yhteistyö kuntarajojen yli on vähäistä, mutta yhteydet Kanta-Hämeen suuntaan ovat kuitenkin olemassa Kulttuuriyhdistys Kuvion kautta.
- Kirjasto ei toistaiseksi kuulu mihinkään kirjastokimppaan, mutta tuottaa silti palveluitaan yhteistyössä toisten kirjastojen kanssa. Yleisten kirjastojen verkosto on maakunnallisesti ja valtakunnallisesti toimiva.
- Somero-opiston yhteistyö muiden kansalaisopistojen ja kulttuuritoimijoiden kanssa on jatkuvaa. Opistojen välistä yhteistyötä tehdään erityisesti varsinaissuomalaisen kansalaisopistojen kanssa, mutta myös muita yhteistyösuuntia suunnitellaan. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat myös paikalliset ja alueelliset yhdistykset ja Lounais-Hämeen musiikkiopisto.
- Lukio tekee yhteistyötä tällä hetkellä Kosken ja Pöytyän lukioiden kanssa.
- Nuorisotoimen tavoitteena on luoda kuntarajat ylittävää yhteistyötä, jossa voidaan jakaa ideoita ja resursseja. Nuorisotoimen suunnitelmissa on vierailut lähikuntien nuorisotiloihin sekä yhteistyökontaktien luominen naapurikuntien nuorisotyöntekijöiden kanssa.

Tavoitteet

- Laajojen ja monipuolisten yhteistyöverkostojen luominen.
- Tiiviimpi yhteistyö sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.
- Muiden kulttuuritoimijoiden tiiviimpi yhteistyö koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa.
- Kuntarajat ylittävän yhteistyön lisääminen.
- Ennakkoluulottomien ja uusien avauksien tekeminen sekä uusien että vanhojen yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Yhdessä asiakkaiden kanssa järjestettävän toiminnan lisääminen sekä vapaaehtoisten hyödyntäminen.
- Molemminpuolisen hyödyn saavuttaminen ja työnjaon selkeyttäminen yhteistyön avulla.

Keinot

- Verkostoidutaan aktiivisesti sekä oman kunnan sisällä että sen ulkopuolella.

- Kerätään nykyisiltä ja potentiaalisilta uusilta sidosryhmiltä ideoita tulevaisuuden yhteistyötä varten.
- Kehitetään keinoja, joilla opetushenkilöstö ja varhaiskasvatuksen henkilökunta tavoitetaan paremmin kiireisen arjen keskellä.
- Yhteiset esiintyjä- ja asiantuntijahankinnat sekä yhteismarkkinointi muiden kuntien kanssa.
- Otetaan asiakkaat mukaan ideoimaan ja suunnittelemaan tulevaa toimintaa ja palveluita.
- Järjestetään säännöllisiä tapaamisia eri verkostojen kanssa.

5 Taiteen ja kulttuurin alat

Someron kaupunki on kulttuurikaupunki, joka tunnetaan vahvasta ja monipuolisesta kulttuurista sekä kuntakokoonsa nähden poikkeuksellisista palveluista ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksista. Tämä tarkoittaa sitä, että nämä lupaukset on lunastettava vuodesta toiseen ja tarjottava monipuolisia kulttuuripalveluja, joista mahdollisimman moni löytäisi itseään puhuttelevaa toimintaa.

Tässä osiossa kerrotaan, miten eri taiteen alat näkyvät somerolaisten kulttuuritoimijoiden toiminnassa tällä hetkellä vuonna 2017. Niille asetetaan omat tavoitteensa vuotta 2025 ajatellen. Tavoitteiden lisäksi määritellään myös yleisellä tasolla ne keinot, joilla tavoitteet saavutetaan. Keinot konkretisoidaan käytännön toimenpiteiksi jokaisen toimijan omissa toimintasuunnitelmissa.

5.1 Tanssi

Nykytila

Erityisesti lavatanssilla on vahva sija Somerolla. Alueella toimivat kolme suurta tanssilavaa (Esakallio, Teeriharju ja Ämyri) tuovat tanssijoita ympäri Suomea, ympäri vuoden. Lavatanssin koulutuksella on myös vankka sija, esimerkiksi vuosittain pidettävät tanssileirit ovat erittäin tunnettuja. Tapahtumien ohjelmissa on silloin tällöin tarjolla tanssia, esimerkiksi itsenäisyyspäivän juhlassa, mutta esiintymistilaisuuksia ei ole tällä hetkellä tarjolla säännöllisesti.

Paikkakunnalla toimii kaksi tanssiin keskittyvää yhdistystä, Someron Nuorisoseura ry sekä Monokas ry. Nuorisoseura tarjoaa mahdollisuuden harrastaa sekä kansantanssia että hieman harvinaisempia, pääasiassa historiallisia, tansseja, kun taas Monokas keskittyy perinteisten lavatanssien tanssimiseen ja opettamiseen.

Tanssia on tarjolla myös Syke ry:n järjestämissä jumpissa ja harrastuksissa. Myös erilaisia intensiivikursseja on tarjolla silloin tällöin. Lukion vanhojen tanssit antavat hyvän katsauksen sekä perinteisiin että vanhoihin paritansseihin. Somero-opiston kursseilla harjoittelevat itämaisen tanssin ja kuntotanssin ryhmät, jotka myös esiintyvät silloin tällöin.

Tavoitteet

- Somerolla on tarjolla tanssia monessa muodossa ja mahdollisimman eri-ikäisille.
- Nuoret saavat monipuolisen kosketuksen tanssiin taiteena ja harrastuksena ja heillä on myös mahdollisuus itse järjestää tilaisuuksia.
- Tanssi näkyy säännöllisesti osana tapahtumien tarjontaa.
- Somero-opisto kehittää opetusta opiskelijoita ja kuntalaisia kuunnellen käytettävien resurssien puitteissa, tavoitteena erityisesti lapsille suunnatun opetuksen lisääminen.

Keinot

- Paikkakuntalaisille tanssiryhmille tarjotaan säännöllisesti esiintymismahdollisuuksia juhlissa ja tapahtumissa.
- Tilataan silloin tällöin sopivia tanssiryhmiä esiintymään tai tehdään retki katsomaan ammattilaistanssia.
- Pyritään lisäämään opetusta niille tanssin alueille, joilla on kysyntää mutta ei tarjontaa.
- Nuorisotoimi pyrkii järjestämään discoja eri toimijoiden kanssa yhteistyössä.

5.2 Musiikki

Nykytila

Musiikkitapahtumien tarjonta Somerolla on runsasta. Someron Kulttuuri ry:n tapahtumissa musiikki on eri taiteenlajeista parhaiten edustettuna ja myös kirjasto järjestää musiikkitapahtumia muutamia kertoja vuodessa. Tapahtumissa ovat edustettuna useat eri musiikinlajit, mutta osa tyylilajeista jää silti pimentoon. Paikkakunnan kaksi iltaravintolaa järjestävät myös aktiivisesti erilaisia keikkoja. Nuorisotoimi järjestää vuosittain konserttimatkan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Somero-opisto järjestää vuosittain useita kymmeniä eri-ikäisille suunnattuja musiikkikursseja. Lapsille ja nuorille annettavasta laajan oppimäärän mukaisesta musiikin opetuksesta vastaa Lounais-Hämeen musiikkiopisto. Opiston osastot ovat perusopetus ja musiikkiopisto. Lisäksi opistossa on avoin osasto, joka nimensä mukaisesti on avoin eri-ikäisille oppilaille.

Musiikkiopiston eri osastojen oppilaita koskee Opetushallituksen vahvistaman opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma. Opetussuunnitelman ytimenä perusopetuksessa ja musiikkiopisto-osastolla ovat tasosuoritukset, joita tekemällä edetään järjestelmällisesti niin soittotaidossa kuin muissakin tiedoissa musiikista.

Musiikkiopiston toiminta-ajatuksena on tarjota oppilailleen hyvää opetusta, joka haluttaessa tähtää ammattiin. Opisto pyrkii kehittämään työskentelytapoja siten, että ne tarjoavat onnistumisen elämyksiä. Yhteisötoiminta ja esiintymiset sekä käytännön musisointitaito ovat opetuksessa keskeisiä alueita.

Esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa musiikillinen toiminta – kuten laulu, musiikin kuuntelu sekä musiikilliseen itseilmaisuun rohkaiseminen – kuuluu jokapäiväiseen toimintaan. Someron koulut antavat musiikkiin liittyvää opetusta opetussuunnitelmiansa mukaisesti, ja myös valinnaiskursseja on tarjolla. Musiikilla on tärkeä rooli myös koulujen juhlissa, muun muassa Karonkassa. Someron lukiossa on mahdollisuus suorittaa musiikin lukiodiplomi.

Tavoitteet

- Kaikenikäisillä somerolaisilla on mahdollisuus harrastaa musiikkia niin itse musisoiden kuin toisten esittämästä musiikista nauttien.
- Koulujen oppilaille säilyy mahdollisuus opiskella musiikkia monipuolisesti.

- Eri musiikinlajit huomioidaan tapahtuma- ja opetustarjonnassa laajasti mutta kuitenkin kysyntä huomioiden.
- Musiikinopetusta kehitetään suunnitelmallisesti yhteistyössä saman alan toimijoiden kanssa.
- Kulttuuri ry:n tapahtumilla ei pyritä kilpailemaan kaupallisten toimijoiden tai muiden yhdistysten järjestämien tapahtumien kanssa vaan täydennetään niiden luomaa tarjontaa.

Keinot

- Someron Kulttuuri ry sekä kirjasto ja nuorisotoimi järjestävät yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa musiikkitapahtumia, joissa huomioidaan laajasti musiikin eri tyylilajit. Esiintyjien valinnassa painotetaan paikallisuutta tai harvinaisempaa musiikkityyliä, ja nimekkäitä artisteja tuotetaan paikalle vain erityistapauksissa.
- Nuorisotoimi selvittää somerolaisia nuorisobändejä ja mahdollisen bändikämpän perustamista.
- Someron kaupunki tarjoaa nuorille tilat musiikin harrastamiseen vapaa-ajalla (bänditoiminta).
- Someron koulut tarjoavat jatkossakin musiikin valinnaiskursseja.
- Uudessa Kiiruun koulukeskuksessa on monipuolinen ja laadukas musiikkivälineistö.
- Kirjasto tarjoaa jatkossakin asiakkailleen laadukkaan lainakokoelman musiikkia, nuotteja sekä konserttitaltiointeja. Kokoelma voi olla tarjolla joko fyysisinä äänitteinä tai verkkopalveluina.
- Yläkoulussa ja lukiossa kannustetaan opiskelijoita valitsemaan musiikin kursseja.

5.3 Teatteri ja sanataide

Nykytila

Somerolla toimii yhteensä kolme teatteria harrastuspohjalta (Someron Tupanäyttämö, Somerniemen Musiikkiteatteri ja Myötätuulen teatteri) pääasiassa kesäaikaan. Lisäksi täällä toimii lastenteatteri Kisällikerho ja seurakunnan näytelmäkerho. Ne tarjoavat harrastusmahdollisuuden kaikenikäisille teatterintekijöille. Kehitysvammaisten toimintakeskuksessa toimii kansalaisopiston ilmaisutaidonryhmä, joka tuottaa joka vuosi erilaisia esityksiä.

Esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa draamakasvatus sisältää teatterin ja draaman toimintamuotoja. Draaman ja teatterin toimintamuotoja ovat esimerkiksi nukketeatteri, pöytäteatteri, pantomiimi, lasten omat esitykset, mielikuvitusleikit jne. Lasten mielikuvitusta kehitetään kirjallisuuden ja sadutuksen avulla. Lasten kanssa käydään mahdollisuuksien mukaan elokuvissa sekä musiikki-, tanssi- ja teatteriesityksissä. Perusopetuksessa teatteri ja sanataide kuuluvat opetussuunnitelman sisältöihin. Yläkoulussa on tarjolla draaman valinnaiskurssi.

Lukiossa on mahdollista suorittaa draamadiplomi. Someron lukion perinteisiin kuuluu vahvasti myös karonkkaperinne. Toisen vuosikurssin opiskelijat valmistavat draaman, musiikin ja kuvataiteen opettajien johdolla näytelmän. Näyttelijät käyvät kaksi draamakurssia. Toisen vuosikurssin opiskelijat vierailevat teatterissa ja käyvät katsomassa jonkin näytelmän. Lisäksi

draama on esillä muissa koulun juhlissa. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijat tekevät Puurojuhlaan näytelmän ilman opettajien ohjausta.

Kirjastossa järjestetään kirjaston henkilökunnan toteuttamia lapsille suunnattuja nukketeatteriesityksiä. Lisäksi eri-ikäisille suunnattuja teatteri- ja runonlausuntaesityksiä ostetaan satunnaisesti ulkoa. Tällä hetkellä Somero-opistossa ei järjestetä teatteritaiteen opetusta, mutta sitä on ollut ohjelmassa. Runonlausuntaryhmiä Someron alueella toimii kaksikin.

Silloin tällöin jokin toimijoista on tilannut ammattilaisteatterin esiintymään joko jollekin tietylle ryhmälle tai avoimena pääsymaksullisena tilaisuutena. Esiintymistilaisuuksia on tarjolla runonlausujille silloin tällöin, mutta teatteria esitetään pääasiassa niiden omilla näyttämöillä.

Tavoitteet

- Paikkakuntalaista teatteriosaamista ja -tarjontaa hyödynnetään paremmin myös tapahtumien yhteydessä mahdollisuuksien mukaan
- Paikkakunnan omaa osaamista tuodaan esiin.
- Kirjastoa ja Kiiruun taloa käytetään myös muiden tahojen järjestämien teatteriesitysten esityspaikkana.
- Somero-opiston ohjelmaan otetaan pienimuotoisia teatteritaiteen kursseja.
- Karonkkaperinne säilytetään Someron lukiossa.
- Nuorisotoimi tukee nuorten omaehtoista teatteriharrastusta ja ohjaa harrastuksesta kiinnostuneita samanhenkisiin ryhmiin.

Keinot

- Paikkakuntalaisille teatteri- ja sanataideryhmille tarjotaan säännöllisesti esiintymismahdollisuuksia juhlissa ja tapahtumissa.
- Kirjastossa järjestetään henkilökunnan itse tuottamia esityksiä (nukketeatteria lapsille). Tarjonnan mukaan eri-ikäisille voidaan tilata teatteriesityksiä myös ulkopuolelta.
- Tiedotetaan paikallisille teatteritoimijoille mahdollisuudesta tuoda esityksiä oman näyttämön ulkopuolelle, esimerkiksi kirjaston tiloihin.
- Somero-opisto järjestää kysynnän mukaan teatteritaiteen kursseja sillä edellytyksellä, että osaavia opettajia on saatavissa.
- Lukion opiskelijoille ja opettajille annetaan resurssit karonkkaperinteen ylläpitämiseen.

5.4 Kirjallisuus

Nykytila

Someron kirjasto tarjoaa asiakkaidensa käyttöön laajan ja elävän kirjallisuuskokoelman. Kirjastossa järjestetään säännöllisesti kirjallisuuteen liittyvää opetusta sekä kirjavinkkausta koululaisille. Myös luovan kirjoittamisen työpajoja järjestetään vuosittain. Opetus räätälöidään kullekin luokka-asteelle sopivaksi, koulun opetussuunnitelmia tukevaksi sekä opettajan toiveita vastaavaksi.

Someron kouluissa kirjallisuuteen liittyviä teemoja opetetaan opetussuunnitelman mukaisesti. Somero-opisto järjestää tarvittaessa kirjallisuuden ja sanataiteen kursseja. Nuorisotoimi antaa lukuvinkkejä nuorille.

Kirjastossa järjestetään vuosittain useita kirjallisuustapahtumia lapsille, koululaisille ja aikuisille. Tapahtumatuotannossa tehdään yhteistyötä Someron kulttuuritoimijoiden ja paikallisten sidosryhmien kanssa. Tapahtumatuotannossa hyödynnetään myös valtakunnallisia verkostoja ja palveluita (esim. kirjastojen välinen yhteistyö sekä Lukukeskuksen palvelut). Kirjallisuus on jonkin verran esillä myös paikkakunnan muiden tapahtumanjärjestäjien toiminnassa (esim. runonlausuntatapahtumat sekä ikäihmisten taidekerho).

Tavoitteet

- Kirjaston kautta somerolaisten käyttöön tarjotaan edelleen laadukas ja ajantasainen valikoima erilaista kirjallisuutta.
- Nuoret innostuvat lukemisesta ja jakamaan lukemaansa. Koulujen opiskelijat lukevat kirjallisuutta myös vapaa-aikanaan.
- Oppilaita ohjataan tutustumaan kirjaston Somero-kokoelmaan sekä verkkosivuilla oleviin somerolaisia kulttuurihenkilöitä esitteleviin artikkeleihin
- Jokainen alakoulun opettaja tuo oppilaansa vähintään kerran vuodessa käymään kirjastossa.
- Kaikenikäisiä somerolaisia innostetaan lukuharrastuksen pariin laadukkailla kirjallisuustapahtumilla.

Keinot

- Someron kirjaston kirjallisuushankintojen määrä pidetään OKM:n suosittamalla hyvällä tasolla (Yleisten kirjastojen laatusuositus). Kirjallisuutta tarjotaan asiakkaille sekä fyysisinä niteinä että e-kirjoina. Kirjallisuushankinnoille varataan riittävä rahoitus ja budjetissa huomioidaan erikseen myös e-aineistojen hankinta.
- Kirjaston yhteistyötä koulujen ja nuorisotoimen kanssa lisätään. Kirjasto tarjoaa koululaisille kirjallisuuteen ja luovaan kirjoittamiseen liittyvää opetusta.
- Kirjasto sekä Someron Kulttuuri ry ja muut toimijat järjestävät yhteistyössä kirjallisuustapahtumia, joiden ohjelma valitaan tarjonnan mukaan niin, että se on sekä laadukasta, ajankohtaisia että yleisöä kiinnostavaa. Myös aikuisille suunnattuja kirjallisuustapahtumia järjestetään säännöllisesti.
- Tarkkaillaan somerolaisten kiinnostusta kirjallisuuden ja luovan kirjoittamiseen opiskeluun vapaa-ajalla. Somero-opisto ja kirjasto vastaavat tarvittaessa kysyntään.

5.5 Visuaaliset taiteet: kuvataide ja kädentaidot

Nykytila

Kuvataiteessa Somerolla on hyvä, vahva ja monipuolinen perinne. Somerolla asuu niin paikallisesti kuin kansainvälisesti tunnettuja taiteilijoita. Aktiivisia kuvataiteen harrastajia ja ammattilaisia tukevat paikkakunnan jäsenyhdistykset, joita ovat kuvataiteeseen keskittyneet Pitkäjärven taide ja kulttuuri ry ja Someron Kuvataideyhdistys ry. Valokuvataiteeseen erikoistuneena yhdistyksenä toimii Someron Kamerakerho ry. Someron kaupungilla on myös laaja kokoelma taidetta eri vuosikymmeniltä.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa rohkaistaan lasta tuottamaan kuvia oman mielikuvituksensa mukaisesti sekä vapaamuotoisesti että ohjatusti yhdistäen musiikki, kuvataide ja liikunta. Peruskoulun ja lukion kuvataidetunnit tarjoavat monipuolista ja laadukasta kuvataiteen opetus suunnitelman mukaista opetusta. Lukiossa on mahdollista suorittaa kuvataiteen valtakunnallinen lukiodiplomi.

Somero-opisto järjestää visuaalisen taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille, opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta. Kuvataideopetusta tarjoaa pääsääntöisesti syyskuusta huhtikuuhun Somero-opisto, jonka opetukseen osallistuu kaikenikäisiä taiteen harrastajia sylväuvoista eläkeläisiin. Kesäaikaan kuvataideopetusta antaa myös Pitkäjärven taide ja kulttuuri ry omissa toimitiloissaan Someron Kivimeijerin yhteydessä.

Somerolla on useita näyttelytiloja ympäri kaupunkia. Näyttelyitä järjestävät niin yksityiset taiteilijat kuin harrastusryhmät ja jäsenyhdistykset. Näyttelytilojen valikoimaa ovat kirjaston Parvigalleria, Kiiruun tila (sali ja Kivimakasiini), Pitkäjärven Kivimeijerin kesänäyttelyt ja Ahola. Jäsenyhdistykset ja Somero-opiston harrastusryhmät järjestävät myös kulttuuriretkiä lähialueille.

Somerolla on monipuolista osaamista ja perinnettä kädentaitojen alueella. Kädentaitojen osaaminen ja harjaannuttaminen kulkee seudulla mukana ihmisten arjessa ja harrastuksissa. Alueella toimii lukuisia käsityöläisyrittäjiä, jotka jatkojalostavat tuotteissaan mm. lampaan villaa, savea, jalometallia, puuta ja tekstiilejä. Someron Pellavakeskus, seudun kesätorit sekä myyjäistapahtumat kokoavat käsityöläiset yhteen myymään tuotteitaan. Someron kulttuurielämään on suuresti vaikuttanut myös tunnettuja tekstiilitaiteilijoita.

Somero-opisto tarjoaa kädentaitojen opetusta laajalti, valittavana on kursseja mm. virkkauksessa, kudonnassa, puutöissä ja erikoistekniikoissa. Kädentaitojen opetusta on tarjolla sekä lapsille että aikuisille, kouluikäisistä eläkeläisiin.

Tavoitteet

- Hyödynnetään kuvataidetta sekä osana tapahtumien ohjelmia tai osana tapahtumia sekä soveltavana taiteena.
- Somerolaiset galleriat ja näyttelytilat ovat houkuttelevia tiloja, jotka sekä alueen taiteilijat että näyttelyistä kiinnostuneet ihmiset tuntevat nimeltä.
- Nuorisotoimi ottaa nuoret aktiivisesti mukaan toimintaan myös kuvataiteen projektien parissa.
- Yläkoulun ja lukion opiskelijoilla kuvalliseen viestintään liittyvät tekniikat, lähestymistavat ja ilmiöt nähdään kuvataiteessa visuaalisina kansalaistaitoina.
- Someron lukion ja Taidekoulun yhteistyötä kehitetään.
- Vaalitaan paikallista ja suomalaista käsityökulttuuria.
- Tarjotaan somerolaisille mahdollisuuksia tutustua muiden kulttuurien käsityöperinteeseen.

Keinot

- Kulttuuri ry verkostoituu ja on aktiivisesti yhteyksissä somerolaisten kuvataiteen ammattilaisten ja kuvataideyhdistysten kanssa.
- Kiiruun tilaa kehitetään näyttelytoimintaa ajatellen ja myös tiedottamiseen panostetaan.
- Somero-opiston Taidekoulu lisää tunnettuuttaan lasten ja nuorten laadukkaan ja monipuolisen kuvataiteen perusopetuksen tarjoajana.
- Yläkoulussa ja lukiossa kannustetaan opiskelijoita valitsemaan kuvataiteen kursseja.
- Järjestetään kädentaitojen koulutusta ja harrastusryhmiä sekä näyttelyitä ja muuta käsityökulttuuria edistävää toimintaa, joka voi olla myös poikkitaiteellista.

5.6 Muut

Nykytila

Suurimpien taiteen ja kulttuurin alojen lisäksi Somerolla on edustettuna myös paljon pienempiä taiteenaloja. Esimerkiksi elokuvia on tarjolla paikallisessa elokuvateatterissa, ja sirkusta, nukketeatteria ja pelikulttuuria on tarjolla silloin tällöin. Somero-opisto järjestää kysynnän mukaan kursseja eri aiheista. Pienemmillä taiteenaloilla ei kuitenkaan ole välttämättä omaa yhdistystä, joten ne eivät tule esille kulttuuritoiminnassa järjestelmällisesti.

Tavoitteet

- Pienempiä taiteenlajeja on tarjolla kysynnän ja toiveiden mukaan. Tapahtumissa nostetaan esiin kaikenlaisia kulttuurin muotoja ja pyritään näin purkamaan niihin mahdollisesti kohdistuvia ennakkoluuloja.
- Kirjaston elokuva- ja pelivalikoima on laadukas ja ajantasainen.
- Nuorisotoimi tukee ja kannustaa nuoria kiinnostavien harrastusten ja kulttuurimuotojen muodostumista aktiivisesti Somerolla.

Keinot

- Kulttuuritoimijat välittävät toisilleen tietoa siitä, mistä taiteenaloista on toivottu tarjontaa tai mikä voisi herättää kiinnostusta.
- Kirjaston budjettiin varataan riittävä rahoitus elokuvien, pelien ja muun aineiston hankintaan.
- Uuteen nuorisotilaan saadaan valmiudet vastata nuorten parissa kasvavaan ja yleistyvään pelikulttuuriin, niin digitaaliseen kuin perinteiseenkin.
- Nuorisotoimi kannustaa nuoria aktiivisesti toteuttamaan itseään eri kulttuurimuotojen parissa ja tuomaan esille myös harvinaisempia kulttuurin lajeja.
- Verkostoituminen Turun AMK:n kanssa (nukketeatteri ja sirkus).

6 Strategiset painopisteet

6.1 Alueellinen tasapuolisuus

Alueellisella tasapuolisuudella tarkoitetaan sitä, että kulttuuritarjontaa järjestään keskustan lisäksi myös muissa asutuskeskitymissä sekä haja-asutusalueella.

Nykytila

Suurin osa somerolaisista asuu keskustassa tai sen liepeillä. Myös kulttuuritoiminta on keskittynyt keskustaan. Kaupungin omistamat ensisijaisesti kulttuuritoimintaan tarkoitettut tilat (Kiiruun tila, Kiiruun puisto, Kivimakasiini, kirjasto, Jukola ja Ahola) sijaitsevat keskustassa. Tämä ohjaa osaltaan toiminnan järjestämistä.

Säännöllisesti keskustan ulkopuolella tarjolla olevia kulttuuripalveluita ovat kirjastoauton palvelut ympäri Someroa sekä Somero-opiston kurssit, joita järjestetään kylissä asukkaiden toiveiden mukaan. Myös Someron Kulttuuri ry järjestää satunnaisesti toimintaa Somerniemellä.

Someron alakouluista kaksi sijaitsee keskustassa, yksi Pitkäjärvellä ja yksi Oinasjärvellä. Yläkoulu ja lukio ovat keskustassa. Oppilaiden asuinalueet, lapsuuden ympäristöt ja kulttuuriperintö pyritään huomioimaan opetuksessa myös yläkoulussa ja lukiossa.

Tavoitteet

- Keskusta-alueen kulttuuritoimintaa ja kulttuurille osoitettujen tilojen käyttöä kehitetään edelleen.
- Kulttuuripalveluita tuotetaan ja viedään myös keskusta-alueen ulkopuolelle.
- Sopivien tilojen puuttuessa etsitään vaihtoehtoisia tapoja järjestää kulttuuritoimintaa keskustan ulkopuolisille alueille.
- Varsinkin keskustan ulkopuolisilla alueilla asuvia ihmisiä aktivoidaan omien toiveiden esittämiseen sekä toiminnan omaehtoiseen luomiseen myös yhteistyössä Kulttuuri ry:n ja kaupungin toimijoiden kanssa.
- Kulttuuri ry ja kaupungin toimijat tukevat kylien oman kulttuurin elävöitymistä. Kylien kulttuuria tuodaan esiin myös keskustassa järjestettävässä toiminnassa.

Keinot

- Kulttuuritoimijoiden tapahtumia järjestetään myös keskusta-alueen ulkopuolella. Huomioidaan erityisesti muut suuret asutuskeskitymät.
- Toimintaan sopivien tilojen puuttuessa etsitään aktiivisesti uusia kumppanuuksia ja hyödynnetään myös liikkuvat tilat (esim. kirjastoauto).
- Keskeiset kulttuuritoimijat luovat yhdessä yhteydet kyliin ja kyläyhdistyksiin ja selvitetään niiden kautta keskustan ulkopuolella asuvien ihmisten toiveita.
- Kyläyhdistyksille tarjotaan mahdollisuuksia tuoda omaa toimintaansa esille myös keskustassa järjestettävässä toiminnassa. Kylien kulttuuria koskevaa materiaalia tallennetaan kirjaston ja museoiden kokoelmiin.

6.2 Monikulttuurisuus

Monikulttuurisuudella tarkoitetaan tässä sitä, että kulttuuritoiminnan kautta tutustutaan erilaisiin kulttuureihin ja näin lisätään vuoropuhelua ja keskinäistä ymmärrystä. Jokaisella on myös oikeus omaan kulttuuriinsa. Tätä oikeutta voidaan tukea tuomalla erilaisuutta esiin. Myös kantasuomalaisen parista löytyy paljon erilaisia kulttuureja ja kieliä.

Nykytila

Monikulttuurisuus näkyy somerolaisessa kulttuuritoiminnassa erityisesti Somero-opiston ja koulujen kielten opetuksen kautta. Lukiossa valinnaiset kielikurssit jäävät usein toteutumatta, koska kiinnostuneita on liian vähän. Somero-opisto tarjoaa myös suomen kielen kursseja maahanmuuttajille.

Somero-opistossa ja lukiossa järjestetään myös muita kursseja, joiden kautta on mahdollisuus tutustua eri kulttuureihin (esim. tanssi, ruokakulttuuri ja kuvataide). Kirjasto tarjoaa kattavan valikoiman eri kulttuureja kuvaavaa aineistoa sekä materiaaleja itsenäiseen kielten opiskeluun. Paikkakunnan tapahtumatarjonnassa monikulttuurisuutta ei ole tähän mennessä erityisesti huomioitu.

Tavoitteet

- Lisätään kaikenikäisten somerolaisten kiinnostusta eri kulttuureja ja kieliä kohtaan.
- Tarjotaan kaikenikäisille enemmän mahdollisuuksia tutustua eri kulttuureihin ja kieliin sekä koulussa että vapaa-ajalla.
- Kulttuuritarjonnassa huomioidaan varsinkin Somerolla edustettuna olevat vähemmistöt. Vähemmistöihin kuuluville ihmisille luodaan mahdollisuuksia tuoda omaa kulttuuriaan enemmistön tietoisuuteen.
- Tarjotaan myös muille kuin valtakulttuurin edustajille suunnattuja mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen.
- Somero-opistossa pyritään vastaamaan suomen kielen kurssien tarpeeseen.

Keinot

- Kasvatetaan kulttuuritoimijoiden verkostoa paikallisten vähemmistöjen keskuudessa. Heidän kanssaan tehdään yhteistyötä varsinkin tapahtumien järjestämisessä.
- Somero-opistossa ja kouluissa järjestetään aiempaa monipuolisemmin kursseja, joissa tutustutaan erilaisiin kulttuureihin (esim. erilaisten kulttuurien keittiöihin, kuvataiteeseen, tansseihin ja kädentaitoihin).
- Kirjastoon hankitaan aineistoja kirjaston asiakkaiden käyttämillä ja opiskelemilla kielillä. Tarvittaessa kirjastoon tilataan siirtokokoelmia monikielisestä kirjastosta.
- Somero-opisto ja koulut järjestävät kieltenopetusta yhteistyössä oman ja muiden paikkakunnan opistojen ja koulujen kanssa. Kiinnostuneille tarjotaan myös etäopiskelumahdollisuuksia.

- Kulttuuritoiminnasta viestitään selkeästi. Selkeä viestintä tukee varsinkin ei-äidinkielisten sekä esimerkiksi vammaisten mahdollisuutta saada tietoa kulttuuritoiminnasta.
- Tapahtumien sisällön suunnittelussa huomioidaan vähemmistöt ja erilaiset kulttuurit

6.3 Saavutettavuus

Saavutettavuus-sanaa käytetään tässä strategiassa sen laajassa merkityksessä. Fyysisen esteettömyyden lisäksi sillä tarkoitetaan myös henkistä ja taloudellista saavutettavuutta. Myös viestinnän asioita tarkastellaan saavutettavuuden yhteydessä.

Nykytila

Kulttuuripalvelut on pyritty tuottamaan niin, että ne olisivat mahdollisimman matalakynnyksisiä. Kuitenkin suurin osa toiminnasta on suunnattu liikuntakykyisille ja oma-aloitteisesti kulttuurin pariin hakeutuville ihmisille.

Kulttuuripalveluita koskevassa viestinnässä pyritään selkeyteen. Viestintää toteuttaa kulttuuritoimijoiden oma henkilökunta, joiden perehtyneisyys asiaan vaihtelee.

Kaikki kulttuuritoiminnassa käytetyt tilat eivät ole fyysisesti esteettömiä. Tämä otetaan huomioon erityiskohderyhmille suunnatun toiminnan järjestämisessä ja mahdollisuuksien mukaan myös muun toiminnan järjestämisessä.

Tietoverkon tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen palvelutarjonnassa on aloitettu (esim. verkkokirjasto, verkkoluennot), mutta se on vielä melko vähäistä. Toimijoiden verkkosivut ja -palvelut eivät ole kokonaan esteettömiä.

Kirjaston palvelut ovat lain nojalla ilmaisia. Myös Kulttuuri ry:n tapahtumista suurin osa on ilmaisia. Somero-opiston kurssimaksut on pyritty pitämään edullisina ja niistä myönnetään myös alennuksia. Ikääntyneiden ja maahanmuuttajien opiskelua tuetaan opintoseteliavustuksilla.

Tavoitteet

- Poistetaan kulttuuripalveluiden käyttämistä estäviä tai vaikeuttavia esteitä ja madalletaan osallistumiskynnystä.
- Kulttuuria on tarjolla siellä, missä ihmiset ovat.
- Hyödynnetään aiempaa enemmän verkon mahdollisuuksia kulttuuripalveluiden ja -opetuksen tarjonnassa.
- Pidetään kulttuurin harrastaminen edullisena tai maksuttomana.
- Otetaan huomioon entistä paremmin myös liikuntaesteiset ja muut erityisryhmät.
- Valitaan tapahtumapaikat sen mukaan että ne on helppo saavuttaa henkisesti ja fyysisesti.
- Varmistetaan, että kulttuuritoimijoiden viestintä on suunnitelmallista ja tehokasta ja että kulttuuritoimijoilla on hyvät ja ajantasaiset viestintätaidot ja -kanavat.
- Tutustutetaan ihmisiä uusiin taidemuotoihin ja tarjotaan monipuolisesti kiinnostavaa kulttuuria.

- Kulttuuriin liittyvän asenneympäristön parantaminen.

Keinot

- Someron kulttuuritoimijoiden käytössä olevissa tiloissa tehdään esteettömyyskartoituksia ja kehitetään niiden avulla tiloja esteettömämmiksi.
- Someron kulttuuritoimijoiden verkkopalveluille tehdään esteettömyyskartoituksia ja kehitetään niiden avulla palveluita esteettömämmiksi.
- Järjestetään matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, johon voi osallistua "huomaamatta(an)".
- Järjestetään toimintaa ja tapahtumia siellä, missä ihmiset liikkuvat (työpaikoilla, lounaspaikoissa, baareissa jne.) ja etsitään vaihtoehtoisia paikkoja toiminnan ja tapahtumien järjestämiseen.
- Tarjotaan ikääntyneille suunnattua toimintaa päiväsaikaan.
- Tarjotaan palveluita verkossa (esim. tapahtumien streemaus, verkkoluennot ja -kurssit, kirjaston e-aineistot).
- Kirjaston kotipalvelu vie tarvittaessa aineistoja suoraan kotiin.
- Kulttuuritoiminnasta viestitään selkeästi. Selkeä viestintä tukee varsinkin ei-äidinkielisten sekä esimerkiksi vammaisten mahdollisuutta saada tietoa kulttuuritoiminnasta.
- Etsitään uusia tehokkaita viestintäkanavia.
- Tehostetaan tiedottamista erityisryhmille suunnatuista palveluista, esim. markkinoidaan palveluita suoraan oikeille kohderyhmille (esim. hoitolaitosten ja hoitohenkilökunnan kautta).
- Siirrytään käyttämään vain yhtä tapahtumakalenteria, josta näkyvät kaikki kaupungin tapahtumat.
- Luodaan helppokäyttöinen kulttuuritoimijoiden sisäinen tiedotuskanava, jossa tiedotetaan toisille suunnitteilla olevasta toiminnasta.
- Järjestetään viestintäkoulutusta kulttuuritoimijoille
- Kannustetaan yrityksiä tukemaan henkilöstönsä kulttuuriharrastuksia esimerkiksi ottamalla kulttuuriseteli tai muu vastaava käyttöön.

6.4 Kulttuuriperintö ja somerolaisuus

Kulttuuriperinnön tunteminen on olennaista, jotta ihminen hahmottaa itsensä osana tätä aikaa ja siihen johtanutta ketjua sekä osaa rakentaa niiden pohjalta tulevaisuutta. Paikallisen kulttuurin ja perinnön tunteminen juurruttaa osaksi paikkakuntaa ja antaa eväät toimia osana paikallista yhteisöä. Tämä lisää osaltaan myös hyvinvointia.

Nykytilanne

Somerolaista kulttuuriperintöä tuodaan esiin tapahtumien, kurssien ja muun toiminnan sisällöissä. Kulttuuriperintö on esillä hyvin, mutta toiminnan suunnittelussa ei ole varmistettu, että se kohtaa kaikki kohderyhmät. Tapahtumissa suositaan paikallisia esiintyjiä, jos halutulla taiteenalalla on sellaisia tarjolla. Paikalliseen kulttuuriperintöön liittyvää materiaalia ja aineistoa kootaan kirjaston Somero-kokoelmaan ja museoiden kokoelmiin.

Perusopetuksessa otetaan huomioon Someron historia Härkätien varrella sekä luonnon moninaisuus: sijainti Paimionjoen järvireitin varrella sekä jääkauden aikaiset Häntälän notkot. Somero on merkittävä maatalouspitäjä, joten on luontevaa, että oppilaat tutustuvat maatalouteen elinkeinona esimerkiksi tilavierailuin. Someron pitkiä kulttuuriperinteitä vaalitaan ja yhteistyötä tehdään paikallisten kulttuuriyhdistysten kanssa.

Lukiossa järjestetään pienimuotoisia tapahtumia kaupungin tapahtumien hengessä esim. Nostalgiviikolla. Somero-opiston kursseilla ja taiteen perusopetuksessa tutustutaan somerolaisiin julkisiin patsaisiin, taideteoksiin ja arkkitehtuuriin sekä perinnehistoriaan ja lähialueella vaikuttaneisiin taiteilijoihin.

Kulttuuripalveluilla on vahva rooli Somerolla muuttaneiden ihmisten juurruttamisessa paikkakunnalle. Esimerkiksi Somero-opiston kurssit sekä eri toimijoiden järjestämät tapahtumat ovat uudelle asukkaalle helppo tapa tutustua somerolaisiin ja paikalliseen kulttuuriin.

Tavoitteet

- Kulttuuriperintöä ja somerolaisuutta tuodaan esille monipuolisesti, kiinnostavasti ja suunnitelmallisesti.
- Kulttuuriperintöä ja somerolaisuutta esitellään sekä perinteisin että totutusta poikkeavin tavoin.
- Kulttuuriperintöä ja somerolaisuutta tuodaan kouluissa esille enemmän ja suunnitellummin.
- Paikkakunnalle vasta muuttaneet sitoutetaan kulttuuripalveluiden käyttäjiksi.

Keinot

- Selvitetään vuosittain järjestettävän Somero-päivän tai -viikon tarpeellisuus.
- Selvitetään kulttuurivapaaehtoisryhmän perustamisen hyötyjä ja resursseja ja mahdollisuuksien mukaan perustetaan vapaaehtoisryhmä.
- Laaditaan kulttuurikasvatussuunnitelma yhteistyössä opetuspuolen kanssa ja tarjotaan apua sen noudattamisessa.
- Tuotetaan koululaisille suunnattua kotiseutuun liittyvää opetusta kulttuuritoimijoiden yhteistyönä. Hyödynnetään esimerkiksi vierailuja somerolaisissa kultturikohteissa.
- Tiedotetaan uusille somerolaisille paikkakunnan kulttuuripalveluista ja toivotetaan heidät tervetulleiksi niiden käyttäjiksi.
- Somerolaista kulttuuriperintöä tunteville ihmisille luodaan lisää mahdollisuuksia tuoda osaamistaan esille.

6.5 Hyvinvointitaide

Hyvinvointitaiteella tarkoitetaan taidetta ja kulttuuria, jonka ensisijainen tavoite on tuottaa hyvinvointia. Joskus puhutaan myös soveltavasta taiteesta. Kaiken kulttuurin ja taiteen voidaan laskea tuottavan hyvinvointia, mutta hyvinvointitaiteessa taiteelliset päämäärät eivät ole välttämättä merkityksellisiä – pääroolissa on enemmänkin tekeminen itsessään ja sen hyvinvointia aikaansaava ja ylläpitävä vaikutus.

Nykytila

Somerolla on toiminut vuodesta 2014 hyvinvoinnin tukemiseen ja ylläpitämiseen tähtäävä ikäihmisten taidekerho Someron Kulttuuri ry:n organisoimana. Taidekerhossa on lähestytty erilaisia taidemuotoja teemakertojen kautta, esimerkiksi kaipauksen ollessa teemana luettiin kaipaamiseen liittyviä runoja sekä askarreltiin syksyistä tarvikkeista koruja.

Somero-opiston kautta toimii toimintakeskuksen yhteislauluryhmä ja luovan ilmaisun ryhmä, jotka on suunnattu ensisijaisesti kehitysvammaisille. Opistolla on myös muita pienempiä projekteja tai toimintoja aiheen tiimoilta.

Muutoin Somerolla ei tällä hetkellä järjestetä nimenomaan hyvinvoinnin tukemiseen tarkoitettua taide- tai kulttuuritoimintaa, josta erityiskohderyhmät hyötyisivät. Taiteella ja kulttuurilla ylipäätään on tunnetusti hyvinvointia ylläpitävä vaikutus, joten välillisesti kaikki kaupungin kulttuuritoiminta tukee somerolaisten hyvinvointia. Myös esiintyviä ryhmiä on rohkaistu vierailuille palvelukoteihin ja myös osallistamaan esityksissä yleisöä.

Tavoitteet

- Lisääntynyt tietoisuus ja osaaminen hyvinvointitaiteen saralla sekä sen arvostus.
- Hyvinvointia ylläpidetään soveltavan taiteen voimin.
- Jokainen ikäryhmä ja kohderyhmä pääsee osalliseksi soveltavasta taiteesta.
- Jokainen somerolainen tunnistaa kulttuurin harrastamisen hyödyt terveydelleen.

Keinot

- Yhteyksien luominen terveys- ja sosiaalipuolelle, verkostojen kasvattaminen
- Tehdään tarvittaessa hankkeita ja avustushakemuksia joilla saadaan hyvinvointitaiteen toiminta monimuotoisemmaksi.
- Osallistetaan tapahtumien yleisöä ja tarjotaan mahdollisuus keskusteluun.
- Koulutetaan/perehdytetään mahdollisuuksien mukaan kulttuuritoimijoiden ja terveys- ja sosiaalipuolen henkilökunta tuntemaan kulttuurin harrastamisen hyvinvointivaikutukset.
- Kannustetaan henkilökuntaa edelleen aitoihin asiakaskohtaamisiin sekä pidetään huoli, että asiakaspalvelussa on myös aikaa niihin.

6.6 Tulevaisuuteen suuntaava kulttuurityö

Nykytilanne

Tällä hetkellä jokainen somerolainen kulttuuritoimija ottaa nuoret huomioon omassa toiminnassaan, mutta eri palveluiden tavoitavuus vaihtelee. Lasten ja nuorten kasvattaminen kulttuurin käyttäjiksi ei ole tällä hetkellä suunnitelmallista, sillä kulttuurikasvatussuunnitelmaa ei ole laadittu.

Tavoitteet

- Nuorten tavoittaminen on suunniteltua ja tehokasta.
- Nuoret saavat monipuolisen läpileikkauksen kulttuurista.
- Asenteiden muutos: kulttuurin harrastamista ei tarvitse selitellä.
- Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen.

Keinot

- Vahvistetaan kulttuuritoimijoiden yhteistyötä nuorisotoimen, oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston kanssa.
- Laaditaan kulttuurikasvatussuunnitelma esiopetuksen, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen peruskoulun ja varhaiskasvatuksen käyttöön osaksi opetussuunnitelmaa. Tätä varten kootaan oma työryhmänsä, kun opetussuunnitelmaa seuraavan kerran uudistetaan.
- Kannustetaan viestinnällä ja muilla keinoilla aikuisia ottamaan lapset ja nuoret mukaan kulttuuritilaisuuksiin.

7 Seuranta ja arviointi

Tämän strategian toteutumista seurataan ja arvioidaan kerran vuodessa keväisin Someron Kulttuuri ry:n koolle kutsumissa kokouksissa. Kokouksessa kartoitetaan, miten kukin toimija on toteuttanut kulttuuristrategiaa ja kuinka lähellä mikäkin tavoite on toteutumista.

Näissä kokouksissa ideoidaan myös alustavasti jo seuraavaa vuotta. Samoissa kokouksissa puretaan myös saatua palautetta kaupungin kulttuuritoiminnasta ja mietitään miten toimintaa voidaan sen pohjalta kehittää. Samalla voidaan myös harkita meneillään olevan kulttuuristrategian päivittämistä tai siihen tehtäviä muutoksia.

Kulttuuri ry raportoi kokouksista sivistyslautakunnalle.